

Cinema en curs: la pedagogia del cinema

DM Per Redacció, a Entrevistes, Portada 29 de nov. de 2010

L'Institut Domènech i Montaner de Canet participa per primera vegada en el projecte 'Cinema en curs'. Es tracta d'un projecte experimental de tallers de cinema a escoles i instituts públics de Catalunya iniciat el curs 2005-2006. Els tallers es desenvolupen dins l'horari lectiu i els imparteixen conjuntament un equip de docents i un professional del cinema que intervé a l'institut unes 80 hores al llarg de tot el curs. Una de les activitats destacades són els 'Minuts Lumière', pràctica amb què els alumnes participants s'inicien en el món de la creació cinematogràfica.

Un grup de nens rodant durant 'Cinema en Curs' | Foto: A Bao A Qu

Entrevistem Laia Colell, una de les directores de l'Associació A Bao A Qu – junt amb Núria Aidelman – per a que ens expliqui com es desenvolupa aquest interessant projecte creatiu que organitzen amb el suport del Consell de la Cultura i de les Arts del Departament de Cultura (CoNCA), i el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

En què consisteix el projecte 'Cinema en curs'?

'Cinema en curs' és un dispositiu de tallers que té un doble objectiu: propiciar un descobriment per part dels joves del cinema com a art, i explorar les potències pedagògiques del cinema. Per això es defineix com un projecte experimental que vol donar forma a una pedagogia del cinema i amb el cinema.

No es tracta únicament d'un conjunt de tallers, sinó que el projecte també s'encara com un laboratori d'experimentació i recerca pel que fa a la transmissió de la creació artística (en aquest cas cinematogràfica) i també per reflexionar sobre tot allò que la creació pot aportar en l'àmbit educatiu, en les maneres d'aprendre i d'ensenyar.

Es tracta d'un projecte pioner?

Sí, és el primer projecte d'aquestes característiques que s'ha dut a terme a Catalunya i també a l'Estat espanyol. Pel que fa a Europa, a França el 1995 es va posar en marxa 'Le cinéma, cent ans de jeunesse', un projecte del Departament pedagògic de la Cinémathèque française, que va ser el nostre referent a l'hora de posar en marxa 'Cinema en curs'. De fet, treballem en estreta col·laboració i, arran d'aquest vincle, estem desenvolupant un projecte d'abast europeu en què ja s'hi ha sumat Portugal, Itàlia i Anglaterra.

Dins d'aquest projecte hi ha la part pràctica, els 'Minuts Lumière'. En què consisteix?

Els Minuts Lumière s'inspiren en les 'vistes documentals' dels germans Lumière, filmades ara ja fa més d'un segle, en els orígens del cinema.

Són plans d'un minut de durada realitzats a partir d'unes condicions molt concretes: es disposa d'una única presa, la càmera ha de restar fixa i durant la filmació no es pot modificar cap paràmetre. Després d'un treball de visionat de vistes dels germans Lumière, cada alumne o parella d'alumnes realitza el seu propi Minut escollint on i què vol filmar, l'enquadrament i el moment precís d'iniciar la filmació.

ACTUALITAT

- El Maresme busca empreses interessades en exportar a França
- Premià de Mar ajorna l'extracció de sorra
- Mor l'exregidor arenyenc Gabriel Lleó de Castro
- Calella i Pineda estrenen nous busos
- Rècord d'Espanya de l'atleta mataronina Raquel González
- Un grup de mataronins vol creuar l'Atlàntic navegant a vela
- Vells i grossos, però atractius i sans
- Què és poesia?
- L'ARTS d'Estiu 2016 arrencarà amb Sopa de Cabra
- Un grup immobiliari veneçolà vol invertir a Montgat

**AUTONOMS
NO SEMBLEN
HUMANS
PERÒ LA BUTXACA
TAMBÉ ELS FA MAL.**

LES MÉS...

Llegides

Comentades

- Distinció per a la Vocalia de dones de l'Associació de Veïns de Rocafonda
- Un grup de narcotraficants conreava marihuana a Tordera i Costa Brava
- 'El més important és que anem contents a treballar'
- Identifiquen l'autor d'un atropellament múltiple a Mataró
- Un caçador furtiu enverinava fauna salvatge a Vilassar de Dalt

Com valoreu aquesta part del curs?

Els Minuts Lumière són un moment fonamental. Acostumem a dir que són la pràctica inicial i que també són una pràctica iniciàtica, ja que d'alguna manera posen en joc tots els aspectes i valors fonamentals que treballarem al llarg del curs fent cinema: l'observació i atenció a la realitat propera, la importància de cada una de les tries cinematogràfiques, la necessitat de reflexionar abans de filmar, la importància del pla com a unitat de creació, el vincle necessari entre el visionat de pel·lícules i la pràctica creativa, el treball en equip, etc.

Quin paper assumeix el professional del cinema? (realitzador, director de fotografia, guionista...)

El professional del cinema porta amb ell el saber de l'ofici, els coneixements tècnics, i, el més important: una manera particular de mirar la realitat. El seu paper en els tallers és transmetre als alumnes els coneixements necessaris per dur a terme un film i despertar o afinar la seva sensibilitat cap a la realitat quotidiana i les matèries pròpies del cinema (la llum, els colors, el so, els espais...). En el moment de rodar, el seu paper es fonamenta en les preguntes, en fer que els alumnes reflexionin i triïn.

Durant el curs es reforça el treball en equip i la complicitat?

Sí, el treball en equip és fonamental. La responsabilitat de totes i cada una de les persones que formen part de l'equip quan es realitza un film o un únic pla és essencial. I es tracta d'una responsabilitat compartida, però no repartida. Tothom ha de donar al màxim en la seva tasca perquè un pla surti bé. Per això, per 'Cinema en curs' és molt important que les tasques en els rodages de totes les pràctiques i també del film final siguin rotatives, és a dir, que tots els alumnes desenvolupin tots els rols: direcció, ajudant de direcció, càmera, script, sonidista, cablista, etc.

A més, el cinema té una particularitat molt valuosa en l'àmbit educatiu: requereix tasques i habilitats molt diverses i, per tant, permet que cadascú trobi un lloc propi i alhora afavoreix la integració de tots els alumnes.

Amb quin tipus de material i mitjans es porta a terme el projecte?

Als tallers treballem amb equips de càmera i so professionals. Ho fem, perquè aquests permeten fer veritablement totes les tries essencials del cinema i gaudir-les plenament. El projecte no té vocació professionalitzant, sinó que es proposa sensibilitzar vers el cinema i vers la realitat.

Quines conclusions es treuen durant els posteriors visionats?

Ens agrada que després de rodar els Minuts Lumière cada alumne faci dues valoracions. Una després del rodatge, sense haver vist el seu Minut, per valorar com creu que ha quedat, si tot ha succeït com esperava, si s'ha sentit a gust durant el rodatge, què milloraria, etc. Després, es fa una valoració mirant atentament cada Minut Lumière i comentant-lo entre tot el grup. Ja s'ha fet aquest treball amb les vistes dels germans Lumière abans de la ideació dels Minuts dels alumnes, i ara aquest anàlisi el fan amb els seus propis plans. Mirant-los, es plantegen si canviarien l'enquadrament, l'hora del dia en què han filmat, el moment d'iniciar la filmació, etc.

Un aspecte molt interessant del projecte és que es recolza en els valors artístics, culturals i personals dels alumnes.

Pensem que és important que els alumnes trobin en el cinema un mode d'expressió propi. En aquest sentit, el moment més intens és el del curtmetratge que es realitza en l'última part del taller. Treballem el guió sempre a partir dels personatges i les emocions, i partint del principi d'explicar històries properes, que els alumnes coneguin i, per tant, sàpiguin expressar de forma autèntica. També treballem perquè les emocions s'expressin a través dels paràmetres cinematogràfics, dels elements propis i específics del cinema.

Els treballs realitzats pels alumnes es poden veure d'alguna manera?

Sí, precisament un element important de 'Cinema en curs' són els blocs. Cada escola i institut té un bloc cinema en curs on explica el dia a dia del taller i on també es publiquen totes les pràctiques realitzades. A més a més, el bloc també és un element d'intercanvi molt important entre els alumnes participants de les diferents localitats. Es poden seguir tots a través del **bloc central de Cinema en curs**, que els agrupa.

Enguany, s'han posat en marxa dos projectes vinculats a Cinema en curs: Fent cinema i Petit cinema en curs.

Sí, són dos projectes nascuts a partir de les experiències de 'Cinema en curs' i que ens fan especial il·lusió perquè són una mostra del creixement i l'evolució del projecte.

'Fent cinema' és un [web de recursos](#) per treballar el cinema a l'escola i l'institut, que ha estat elaborat principalment a partir dels continguts elaborats i analitzats en aquests anys de Cinema en curs. Alhora, 'Fent cinema' també és una [modalitat de tallers](#) vinculats a aquest web, que permet que aquelles escoles i instituts que ho vulguin duguin a terme algunes de les pràctiques amb l'acompanyament d'un professional del cinema o amb l'assessorament de l'equip de Cinema en curs. Les propostes de **Fent cinema** són adients per ser desenvolupades en tots els nivells educatius, des de l'educació infantil fins al Batxillerat i cicles formatius.

A 'petit cinema en curs' treballem amb un equip de mestres per traslladar algunes de les pràctiques i experiències desenvolupades a 'Cinema en curs' a grups d'educació infantil i cicle inicial de primària. Aquests tallers, de moment, són duts a terme per centres i docents participants a edicions anteriors de *Cinema en curs*, però la idea és poder publicar els continguts al web de 'Fent cinema' per tal que tothom que vulgui pugui aprofitar-los.

Ja ens trobem en la sisena edició. Quins han estat fins al moment els resultats més destacats de la iniciativa?

La valoració del projecte i la seva evolució al llarg d'aquests primers anys és molt positiva. 'Cinema en curs' ha crescut pel que fa a nombre de tallers que realitzem cada curs (vàrem començar amb cinc i actualment en fem catorze), però el més important és que ha crescut molt la repercussió del projecte en tots els nivells. L'abast que té el treball amb cinema a cada escola i institut que participa en el projecte és cada vegada major; l'equip de treball que formem amb docents i professionals del cinema ha assolit una gran solidesa que permet que entre tots donem forma a reflexions molt valuoses sobre la transmissió de la creació cinematogràfica i de l'art en general; la notorietat del projecte tant al nostre país com arreu del món també ha crescut molt en els darrers anys: els films realitzats pels alumnes han estat projectats a molts festivals d'arreu del món (Espanya, França, Portugal, Alemanya, Argentina, Brasil, Bolívia, Canadà, etc.). I no només en festivals de films de nens i joves, sinó també en festivals de creadors consolidats. També hem presentat el projecte a congressos i jornades nacionals i internacionals. Tenim la impressió que entre tots hem aconseguit fer de 'Cinema en curs' un projecte de referència pel que fa a la pedagogia de la creació i també pel que fa als vincles de l'àmbit de l'art i la cultura amb l'àmbit educatiu.

Projectes com 'Fent cinema' i 'Petit cinema en curs' també són una bona mostra d'aquesta consolidació.

Finalment, també cal destacar que s'han anat incorporant cada vegada més institucions en el finançament del projecte, que inicialment comptava únicament amb el suport del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i que actualment també compta amb un suport important per part de la major part dels ajuntaments de les localitats que participen al projecte. Aquesta implicació de les institucions locals, a més, no és important únicament pel que fa al finançament, sinó que també permet una major consolidació i repercussió de 'Cinema en curs' als pobles i ciutats, més enllà dels centres educatius.